

Velîstanbul

Gönül Sultanları İstanbul Evliyaları ve Ziyaret Yerleri, Ayhan Yalçın,

Çelik Yayınları, İstanbul 1996, ISBN 9789758596263

Sena Nur Karabacak¹

Ayhan Yalçın Kimdir?

Ayhan Yalçın, 1943'te İstanbul'da doğdu. İstanbul Hukuk Fakültesinde lisans eğitimini tamamladı. Çeşitli okullarda öğretmenlik yaptı. Dergi ve gazetelerde yazılar kaleme aldı. Yüksek Basın Konseyi üyeliğine seçildi. Osmanlı ulemasından Ahmed Davudođlu ve Ahmed Meylani ile çalışmalar yaptı. Avukatlık yaparken bir yandan da birçok eser kaleme aldı. Çeviri eserlerle birlikte 45 eser telif etti.

“Yalancı dünyaya aldanma ya hu

Bu dernek dağılır, devran mı kalır?

İki kapılı bir viranedir bu,

Elbet gelen geçer, insan mı kalır?”²

İstanbul'un Kandillerine Yolculuk

Ayhan Yalçın, bir İstanbullu olarak yaşadığı şehre feyiz veren gönül sultanları üzerine çalışmalar yapmıştır. Esere “Âhirette benim ağızım olsun.” duasıyla başlamış ve İstanbul'da medfun olan 740 zat hakkında bilgiler toplamıştır. Eserde İstanbul'un tarihi güzellikleri ve Boğaziçi'nin eşsiz manzarası dışında bu şehrin manevi ikliminin gönül sultanlarını 19 bölüm halinde ele alır. Yazar, velilerin hayatlarıyla birlikte İstanbul'da kabirlerinin olma sebeplerine de yer verir. İstanbul

¹ Karabük Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, Yüksek Lisans Öğrencisi. senanurkarabacak.1071@gmail.com

(Bu yazı, Young Academia ve Server Genç Hanımlar Derneği iş birliğinde Dr. Öğr. Üyesi Tuğba Y. Aydeniz yönetiminde “Dünden Bugüne İstanbul Yazarlık Atölyesi” kapsamında üretilmiştir.)

² Ayhan Yalçın, *Gönül Sultanları İstanbul Evliyaları ve Ziyaret Yerleri*, Çelik Yayınları, İstanbul 1996, s. 126.

kuşatmaları bahsi ile esere başlar ve kilometrelerce uzakta olan muhterem zatların kabirlerinin İstanbul'a gelişleri ile ilgili sorularımıza cevap buldurur.

Yalçın, velilerin hayatlarının yanında kabir ziyaretinin de önemi ve adabından bahseder. Kabir ziyaretinde okunabilecek duaları, kılınabilecek namazları eserin girişinde vererek sizleri konunun önemine çeker. Bundan önce İstanbul'u manevi iklime sokan bu zatların mezarları yanında mukaddes emanetlere de yer verir. Öyle ki, bu bölümü okuduktan sonra okuyucuda heyecanla diğer bölüme geçip kabirlerin yerini öğrenme ve ziyaret etme isteği uyanacaktır. Kutsal emanetler başlığı altında Sancâk-ı Şerîf, Kemân-ı Peygamberî, Hızır Aleyhi's-Selâm'ın makamı gibi şehrin farklı yerlerinde bulunan emanetler hakkında bilgi sahibi olabilirsiniz.

"Himmet Efendim" yazılı bir hat ile gönül sultanlarının hayatlarına başlayan yazar, diğer bölümlerde de çeşitli hatlarla geçişleri renklendirir. Yalçın, Mihmândâr-ı Nebi olan ve İstanbul'un gönül sultanlarının başında gelen Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin hayatını ele alarak başlar yolculuğa. Medine sokaklarından Eyüp Sultan'da Akşemseddin'in metfun olduğu yeri göstermesine kadar uzanır kıssalarla. Hz. Peygamberin müjdesine mazhar olmaya gelen ashabın metfun olduğu yerler isimleri ile sıralanırken şehrin manevi gezisi Allah dostları ile devam eder. Gönül sultanlarını anlatırken kerametlerine yer verir. Yazar, taşı toprağı altın sözünün muhatabı şehrin altınlarını teker teker ele alır. Bunu yaparken kabirlerin yerleri ve zatların tespitinin doğruluğu konusunda hassas davrandığı gözlerden kaçmaz.

Sayfalar boyunca kerametler içinize ilmek ilmek tasavvufun güzelliğini işlerken bu kabirlerden faydalanmak adına ziyaret için heyecan duymaya başlıyorsunuz. Üsküdar'da, kadılıktan dervişliğe koşan Aziz Mahmud Hüdâyî yükselirken, Zeytinburnu'ndan Rahman'ın tecellisi çiçekleri koparamayan Merkez Efendi çıkar. Fatih'ten sırtını on sekiz yıl yere koymayan hizmet ehli Sünbül Efendi görünür. Beşiktaş'ta Kanuni Sultan Süleyman'ın sütkardeşi mânâ eri Yahya Efendi karşılar bizleri. Şehrin her bir yanından fışkıran bu kandiller İstanbul'un aydınlatır.

Yazar, kandillere, mânâ erleri ve padişahlardan bahsederek devam eder. Eser, İstanbul'da medfun olan zatların hayatlarını ve kabirlerini panoramik bir gezinti ile ele almıştır. Bu havayı solumayı, sayfalar arasında bırakılan adreslere yol almayı okuyucuya bırakır. Eserin son bölümünde bazı kabirlerin yerleri haritalar üzerinde

gösterilmiştir. İstanbul'daki metfun olan evliyaların hayatlarını konu edinen önemli başka eserler de mevcuttur. Bunlar Şule Yayınları'ndan Prof. Mustafa Kara, Prof. H. Kamil Yılmaz, Prof. İrfan Gündüz, Prof. Mustafa Tahralı, Prof. Ali Yılmaz, Prof. Mehmet Akkuş, Prof. A. Nedim Serinsu, Prof. Zülfikar Güngör, Prof. Yakup Çiçek, Prof. Bilal Kemikli, Prof. Enbiya Yıldırım'dan oluşan komisyonun yazdığı *Sahabeden Günümüze Allah Dostları* ve İhlas Basın Yayınları'ndan çıkan Prof. Kemal Yavuz, Prof. Ramazan Ayvalı ve Ethem Levent Ali Yılmaz'ın oluşturduğu komisyonun yazdığı *İstanbul Evliyaları* bazılarıdır. Yine Seha Neşriyattan Ferididdün Attar'a ait *Tezkiret'ül Evliya* adlı eserin Türkçe çevirisini Latin harflerine aktaran Mehmet Zahit Kotku'nun da son bölüme yaptığı ilavelerle birlikte bu konuda istifade edilebilecek eserlerdendir.

Yazarın üslubu oldukça sade ve anlaşılır olup satır aralarını süslediği şiirlerle anlatımı güçlendirmektedir. Kitabın içeriğinde İstanbul'da kabri bilinen her Allah dostundan bahsedilmeye çalışılmıştır. Ancak bazı bölümlerde sağlam rivayetlere dayanmayan menkıbeler mevcuttur. Bunlar daha çok araştırmaya tabî tutulması daha güzel olurdu. Bunun birlikte bu çalışma derli toplu olması sebebiyle bu kadim şehirde bulunan nadide zatlara öğrenmek açısından faydalı olacaktır. İstanbul'da yaşayanlara ve bu şehrin hayranlarına şöyle sesleniyorum: Bu eseri okuduktan sonra elinize bir kırmızı kalem alın ve yolculuğa başlayın. Kandillerin ışıklarından bir hüzme de siz alın. Şehrin manevi iklimini yaşayın. Ziyaret yaptıkça kaleminizle çizmeyi unutmayın. Eserin son sayfasında geçen şu beyiti de bu vesile ile istifadenize sunmak istiyorum:

Hakk'dan özge nesne yoktur, gayriden ümmidi kes,

Aç gözünü merdane bak, baki heves!³

³ Ahmet Yalçın, *Gönül Sultanları İstanbul Evliyaları ve Ziyaret Yerleri*, s. 404.